

Gemeente Deventer
Team Ruimtelijke Ontwikkeling
Postbus 500
7400 GC DEVENTER

Natuur en Milieu Overijssel

Aan de Stadsmuur 79-83
8011 VD Zwolle

info@natuurenmilieuoverijssel.nl
www.natuurenmilieuoverijssel.nl

TEL 038 – 425 09 60

Datum 02 maart 2026

Onderwerp Zienswijze Ontwerp Omgevingsvisie Deventer

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben kennisgenomen van het Ontwerp Omgevingsvisie en de Omgevingseffectrapportage (OER). Als landschap-, natuur- en milieuorganisaties waarderen wij de inzet van de gemeente om richting te geven aan de ruimtelijke en maatschappelijke opgaven van de komende jaren. Wij zien een visie die duidelijke ambities formuleert voor brede welvaart, een gezonde leefomgeving, klimaatadaptatie, een robuust landschap en toekomstbestendige ontwikkeling. Ook waarderen wij de keuze om vooral binnenstedelijk te bouwen, de aandacht voor participatie en de inzet om groen en water mee te laten groeien met de bevolking.

Als landschap-, natuur-, milieuorganisaties hebben wij een sterke verbinding met Deventer. Vanuit deze betrokkenheid reageren wij graag op de Ontwerp Omgevingsvisie, zodat deze verder kan worden versterkt voor de definitieve vaststelling. Hieronder onze belangrijkste punten.

Bescherm en versterk biodiversiteit en natuur

Natuur draagt bij aan het geluk, gezondheid en welzijn van mensen. Natuurgebieden bieden talloze mogelijkheden voor beweging en recreatie. Ze leveren schone lucht en water en een belangrijke bijdrage aan het omgaan met de effecten van en tegengaan van klimaatverandering. Daarnaast is natuur belangrijk voor de economie en werkgelegenheid. En een rijke natuur met veel planten en diersoorten is waardevol op zichzelf. Dit maakt het belangrijk om natuur, zowel binnen als buiten natuurgebieden, te behouden en ontwikkelen.

Wij zijn positief dat natuur en groen een belangrijke plek innemen in de visie en dat de gemeente inzet op een groenblauwe structuur en hydrologisch herstel. Tegelijkertijd zien wij, net als de OER, dat biodiversiteit in Deventer matig scoort in de referentiesituatie en niet autonoom verbetert. Ook neemt de druk op natuur toe door bevolkingsgroei, verstedelijking en recreatie, waardoor minder ruimte overblijft voor groen. Het is daarom belangrijk om natuurwaarden duidelijk en stevig te borgen in visie en Omgevingsplan.

Wij verzoeken u om:

- Expliciete bescherming van natuurwaarden en bijbehorende mitigerende maatregelen op te nemen.
- Een ambitie op te nemen om hoger te scoren op natuurwaarden, bijvoorbeeld door minstens één trede te stijgen in Basiskwaliteit Natuur: <https://soortenrijker.groenebondgenoten.nl>.

Versterk de groenblauwe verbindingen

De natuur en biodiversiteit staan onder druk. Uit de natuurdoelanalyses van de Provincie uit 2023 blijkt dat de natuurdoelen voor een groot deel van de Natura 2000-gebieden (N2000) in Overijssel niet gehaald worden. Dit vraagt, naast maatregelen binnen N2000- en NNN-gebieden, maatregelen buiten deze gebieden om knelpunten zoals verdroging, versnippering, verzuring en stikstofdepositie op te lossen. Als gemeente heeft u een belangrijke rol in het behouden en realiseren van groenblauwe verbindingen ten goede van gezondheid, leefbaarheid, biodiversiteit en klimaatadaptatie.

Uw visie zet in op de groenblauwe structuur als leidend raamwerk voor ruimtelijke keuzes. Dat waarderen wij. De Provincie laat echter zien dat natuur- en waterdoelen in Overijssel onder druk staan. Het OER laat bovendien zien dat natuurlijke systemen (wateroverlast, droogte, grondwater) kwetsbaar blijven. Om de groenblauwe structuur daadwerkelijk leidend te maken, zijn concrete stappen nodig.

Met name de woningbouwopgave geeft een enorme druk op het buitengebied. Het gaat om ruimtelijke druk voor woningbouwlocaties en recreatiedruk op bestaande natuurgebieden die vaak al overbelast zijn. Wij pleiten ervoor dat groen moet meegroeien met de stad. Dit is een win-win situatie: elke euro die wordt geïnvesteerd in natuur en landschap levert uiteindelijk [8 tot 51 euro](#) maatschappelijke en economische meerwaarde op!

Wij vragen u om:

- Het principe "Groen groeit mee" kwantitatief te borgen in de Omgevingsvisie. Groen niet als restpost maar als uitgangspunt.
- Een uitvoeringsagenda voor de groenblauwe structuur op te stellen, met concrete doelen en netto versterking van groen bij gebiedsontwikkelingen.
- Nieuw te ontwikkelen groen strategisch in te zetten om natuur te versterken en recreatiedruk te verminderen in bestaande natuurgebieden.

Water en bodem sturend in de praktijk

We zien dat met klimaatverandering de droogte een steeds groter probleem aan het worden is. Het is daarom cruciaal om in de Omgevingsvisie te lezen dat er wordt gewerkt met het principe water en bodem sturend voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Ook het versterken van de sponswerking is cruciaal. In een veranderd klimaat is het belangrijk om water zoveel mogelijk op te vangen op de plek waar het de grond raakt. Wij zijn verheugd dat Deventer het principe water en bodem sturend omarmt. Tegelijkertijd maakt het OER inzichtelijk dat delen van Deventer kwetsbaar zijn voor wateroverlast, droogte en hoge grondwaterstanden. En maken we ons zorgen om de implementatie in de praktijk. De beoogde woningbouwlocatie Stadsland bijvoorbeeld ligt laag en is hydrologisch gevoelig. Wij verzoeken de gemeente om het leidende principe sterker te verankeren in de uitvoering, zodat kwetsbare locaties zorgvuldig worden ontzien.

Wij verzoeken u om:

- Water en bodem sturend in de praktijk toe te passen op alle gebiedsontwikkelingen, waaronder de beoogde woningbouwlocatie Stadsland.
- Hydrologische randvoorwaarden en sponswerking expliciet te borgen in ruimtelijke besluiten.

Bescherm donkerte en stilte

We worden omringd door steeds meer geluid en licht. Mens en dier hebben daar last van. Stilte is belangrijk voor de beleving voor mens en natuur. U kunt als gemeente een belangrijke rol spelen door het beperken van verlichting in openbare ruimtes, zoals sportvelden, reclame, bedrijven, woonwijken en wegen. Ook kunt u ondernemers stimuleren om lichtvervuiling tegen te gaan.

Hoewel de visie stilte en donkerte benoemt als “kwetsbare kwaliteiten”, blijft dit thema summier uitgewerkt. Alleen het rivierengebied (rivier en uiterwaarden) wordt genoemd als gebied waar bewoners van Deventer rust en stilte kunnen vinden. Concrete stiltegebieden of donkertezones zijn niet aangewezen.

Wij verzoeken u om:

- Beleidsregels op te nemen om lichtvervuiling en geluidsoverlast te beperken.
- Donkerte- en stiltegebieden aan te wijzen en te borgen in Omgevingsvisie en Omgevingsplan.
- Reductie van verlichting bij sportvelden en bedrijven te stimuleren.
- Samen te werken met initiatieven voor donkerte en stilte, zoals *Nacht van de Nacht* en *Licht Uit Nacht Aan* (LUNA).

Ondersteun Landgoederen en behoud erfgoed

De (particuliere) landgoederen zijn van grote waarde voor de gemeente. Door de hoge cultuurhistorische, ecologische en belevingswaarde dragen ze in grote mate bij aan het welzijn van haar inwoners. De Omgevingsvisie erkent de grote cultuurhistorische waarde van landgoederen. Tegelijkertijd zien we dat veel historische landgoederen onder sterke druk staan door o.a. verzuring, verdroging en een hoge recreatiedruk. De effecten van klimaatverandering maken dat bijvoorbeeld oude (laan)bomen versneld achteruitgaan in vitaliteit en intensief medegebruik stelt hoge eisen aan de veiligheid op en langs wegen en paden. Ook de OER erkent de kwetsbaarheid van landgoederen en dat de natuurkwaliteiten niet autonoom verbeteren. Toch worden er geen maatregelen benoemd in de visie die de kwetsbaarheid verkleint.

Wij verzoeken u om:

- De waarde van historische landgoederen te vertalen naar een ontwikkelingsperspectief, zodat eigenaren worden ondersteund in het toekomstbestendig beheer van lanen, bossen en waterstructuren.

Stimuleer natuurinclusieve landbouw

Een gezond landschap en een sterke landbouw kunnen elkaar versterken. Gemeenten kunnen boeren ondersteunen in natuurinclusieve landbouw en lokaal voedselbeleid. Dit versterkt de bodemgezondheid, waterkwaliteit en natuurwaarde, terwijl het de lokale economie stimuleert. Gemeenten kunnen ook kwetsbare functies beschermen door beperkingen op te leggen aan het gebruik van pesticiden. Wij waarderen dat de visie aandacht besteedt aan duurzame landbouw, extensivering en precisielandbouw. De omslag naar natuurinclusieve landbouw vraagt echter om een concreter handelingsperspectief, zeker gezien de impact van de landelijke gebiedsopgaven op het verdienvermogen van boeren. Het is ons echter niet helemaal duidelijk wat de gemeente concreet gaat doen.

Wij verzoeken u om:

- Korte ketens en natuurinclusieve landbouw actief te ondersteunen.
- Reductiedoelen op te nemen in uw visie voor emissies, bodem en biodiversiteit.
- Een rol te nemen in het belonen van ecosysteemdiensten (water, landschap, biodiversiteit).
- Ecologische meerwaarde mee te nemen in aanbestedingen, en lokaal en biologisch in te kopen.

Bescherm een gezonde, groene leefomgeving

Minder hitte, minder wateroverlast en gezondere mensen. Meer groen en een schonere omgeving is de beste investering voor leefbaarheid en gezondheid. Wij zijn positief over de aandacht voor gezondheid en klimaatbestendigheid. Het OER laat echter zien dat er grote verschillen bestaan tussen wijken.

De Rivierenwijk en Keizerslanden hebben te maken met hogere milieudruk (lucht, geluid), hitte-eilanden en lagere gezondheidsindicatoren. Dit is een sluipend gevaar voor onze gezondheid én een groeiende kostenpost voor de zorg. Gezonde bodems, groene buffers en schone waterwegen zuiveren onze omgeving en versterken de biodiversiteit.

Ook de kwaliteit en hoeveelheid groen is van belang voor diersoort in de stad. De gemeente wil de hoeveelheid ruimte voor groen en water mee laten groeien met de hoeveelheid inwoners van de gemeente. Dit is een mooi voornemen dat wij onderschrijven. Met 11.500 woningen tot 2040 in het vooruitzicht, verzoeken wij de gemeente om dit stevig te verankeren door een (minimale) groennorm (bv. 3-30-300 regel) en schaduwnorm om te nemen in de Omgevingsvisie. Gemeenten zoals Utrechtse Heuvelrug en Oss gingen u al voor.

Wij verzoeken u om:

- Spuitvrije zones niet als richtlijn maar als verplichting op te nemen voor gevoelige functies. En deze gevoelige functies breed te definiëren als woningen, ziekenhuizen, verzorgingstehuizen, kinderdagverblijven, scholen, drinkwaterbeschermingszones en beschermde natuur. Natuur en Milieu schreef een behulpzame [handreiking](#) over het reguleren van bestrijdingsmiddelen door gemeenten.
- Als gemeente zelf alleen nog biologisch plantmateriaal in te kopen.
- De hoeveelheid en kwaliteit van groen te versterken via een groennorm en schaduwnorm (bijvoorbeeld 3-30-300-regel), en via Basiskwaliteit Natuur.

Recreatie en natuur

Bij nieuwe ontwikkelingen worden natuurgebieden vaak gepresenteerd als vestigingsfactor (recreatie- en uitlooph gebied) vanwege hun grote positieve impact op de leefbaarheid. Tegelijkertijd zorgt de vergrote druk de IJsseluiterswaarden en de landgoederenzone ervoor dat intrinsieke waarden (rust, donkerte) en natuurlijk ecologische processen onder druk komen te staan. Zeker met de groei in bevolking en woongebieden. Uw visie noemt geen concrete maatregelen om natuurgebieden te ontlasten. Het is belangrijk om afwenteling op recreatie te borgen en de druk van recreatie actief te spreiden.

Ook Stadsland vervult nu een belangrijke functie als uitlooph gebied voor recreanten uit Deventer, Twello en Terwolde. Bij woningbouw in Stadsland bestaat een reëel risico dat recreatiedruk verschuift naar de IJsseluiterswaarden.

Wij verzoeken u om:

- Concrete maatregelen op te nemen om natuurgebieden te ontlasten van recreatiedruk.
- Bij (beoogde) verstedelijking, zoals Stadsland, te voorkomen dat druk wordt afgewenteld op bestaande natuur.

Stimuleer circulariteit binnen de gemeente

Grondstoffen worden schaarser, niet alleen door uitputting maar ook door geopolitieke onzekerheden. Slim omgaan met bestaande grondstoffen vergroot onafhankelijkheid. Wij waarderen dat circulariteit als ambitie is opgenomen. U kunt als gemeente zelf het goede voorbeeld geven door circulair in te kopen en betere afvalverwerking te organiseren, en door concrete doelen in uw visie op te nemen voor bijvoorbeeld afvalreductie en hergebruik in de bouw.

Wij verzoeken u om:

- Duidelijke doelen voor circulariteit op te nemen, zoals hogere afvalreductie en stimulering van hergebruik in de bouw.
- Ruimte te bieden aan circulaire ondernemers en re-use-locaties.

- Als gemeente zelf circulair in te kopen.

Ondersteun de energietransitie met respect voor natuur

Wij ondersteunen het grote maatschappelijke belang van de energietransitie. In uw Omgevingsvisie staan ambities om de omslag naar duurzame energie mogelijk te maken, bijvoorbeeld met collectieve oplossingen voor het verwarmen van huizen. Wij waarderen deze aandacht. We pleiten voor het besparen van energie en zijn voorstander van het opwekken van duurzame energie. Daarbij zijn we evenwel van oordeel dat deze opwekking op de juiste locatie dient plaats te vinden waar de natuur niet lijdt onder de ontwikkeling, er goede inpassing plaatsvindt in het landschap en dit samenspraak gebeurt met omwonenden en betrokkenen. De wegwijzer [Energie in het Overijsselse landschap](#) kan als houvast en inspiratie dienen voor de juiste locatiekeuze, landschapsontworp en participatie bij projecten voor opwekking van hernieuwbare energie.

Wij verzoeken u om:

- Locatiekeuzes en landschappelijke inpassing van duurzame energie te toetsen aan de Wegwijzer Energie in het Overijsselse Landschap.
- Natuur en landschap nadrukkelijk mee te wegen bij nieuwe energieprojecten.

Afsluiting

De stadsrandzone, landgoederen en uiterwaarden vormen de groene kernkwaliteiten van Deventer. Deze gebieden zijn cruciaal voor natuur, rust, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Wij verzoeken u deze gebieden te borgen als te behouden waarde en duurzaam te verankeren in de visie en het Omgevingsplan.

Wij hopen met onze zienswijze een positieve bijdrage te leveren aan het verbeteren van de Omgevingsvisie. Graag werken wij samen met de gemeente aan het behoud en de ontwikkeling van natuur, landschap, milieu en erfgoed in Deventer.

Indien u vragen heeft over onze zienswijze kunt u contact opnemen met Lotte Huiberts, bereikbaar via l.huiberts@natuurenmilieuoverijssel.nl.

Met vriendelijke groet,

namens Natuur en Milieu Overijssel, Landschap Overijssel, Deventer Bomenstichting en Vogelwerkgroep IJsselstreek,

Andrea Kuiper-Vos

Directeur-bestuurder Natuur en Milieu Overijssel